

**Kurumsal Yönetim Uygulamaları ile Finansal Performans
İlişkisi: BİST- Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma**

The Relationship between Corporate Governance Practices and Financial
Performance: A Research in the BIST- Banking Sector

Öz

Bu araştırmanın amacı, kurumsal yönetim uygulamalarının bankaların finansal performansı üzerindeki etkisini tespit etmektir. Araştırmada 2010-2020 yılları arasında Borsa İstanbul A.Ş.'de kesintisiz işlem gören 11 bankanın verileri kullanılmıştır. Kurumsal yönetim göstergeleri olarak; yönetim kurulu büyüklüğü, bağımsız yönetim kurulu üye oranı, kadın yönetim kurulu üye oranı, yabancı yönetim kurulu üye oranı, denetim kurulu üye oranı, en büyük hissedar pay oranı, en büyük üç hissedar pay oranı, halka açıklık oranı ve CEO İkiliği oranları kullanılmıştır. Finansal performans göstergesi olarak ise; aktif karlılığı, öz sermaye karlılığı ve Tobin q oranları kullanılmıştır. Araştırmada ekonometrik ölçüm için IBM destekli ve 64 bit işlemcili Eviews 9.0 programı aracılığıyla panel veri yöntemi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda yabancı yönetim kurulu oranı ile aktif karlılığı ve öz sermaye karlılığı arasında negatif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca yapılan analizler sonucunda yönetin kurulu büyüklüğünü temsil eden değişken ile ortalama varlık karlılığı değişkeni arasında da anlamlı herhangi bir ilişki olmadığı saptanmıştır.

Abstract

This research aims to determine the effect of corporate governance practices on the financial performance of banks. As research material, the data of 11 banks that were continuously traded in Borsa İstanbul A.Ş. between 2010-2020 were used. The corporate governance indicators used are the size of the board of directors, the ratio of independent members of the board of directors, the ratio of female board members, the ratio of foreign directors, the ratio of supervisory board members, the ratio of the largest shareholder, the share of the largest three shareholders, the free float ratio and the CEO Binary ratios. Return on assets, return on equity and Tobin q ratios were used as financial performance indicators. In the research, panel data method was used for econometric measurement with IBM supported and 64-bit processor Eviews 9.0 program. As a result of the analysis, a negative and significant relationship was determined between the ratio of foreign board members and return on assets and return on equity. Again, within the scope of the analysis results, it was determined that there was no significant relationship between the variable representing the size of the board of directors and the average return on assets.

Giriş

Küreselleşen dünya, finans sektöründe değişime ve çeşitli yeniliklere yol açarken, finansal sistem içerisinde aracılık rolü bakımından önemli bir paya sahip olan bankalar açısından yeni uygulamaları zorunlu kılmıştır. Kurumsal yönetim, bu uygulamalar arasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenledir ki kurumsal yönetim, hem birçok araştırma ve akademik yazının konusunu oluşturmuş ve bu yolla söz konusu uygulamanın önemi vurgulanmıştır, hem de finans kuruluşları nezdinde önemi gün geçtikçe artan bir uygulama haline gelmiştir. Kurumsal yönetim uygulamaları hissedarlar ile yöneticiler arasında ortak bir amacı ifade etmektedir. Bu amaç

Esra Taşşümer

Yüksek Lisans Öğrencisi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bankacılık ve Finans ABD, Çankırı, Türkiye,
tassumeresra@gmail.com,
Orcid No: <https://orcid.org/0000-0003-2418-4521>

Selim Cengiz

Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, İİBF, Finans ve Bankacılık Bölümü, Çankırı, Türkiye, scengiz@karatekin.edu.tr,
Orcid No: <https://orcid.org/0000-0002-2013-9590>

Article Type / Makale Türü

Research Article / Araştırma Makale

Anahtar Kelimeler

Panel Veri Analizi, Kurumsal Yönetim, Finansal Performans, Yönetim Kurulu Yapısı,

Keywords

Panel Data Analysis, Corporate Governance, Financial Performance, Board Structure,

JEL Codes: G21, G23, G34

Bilgilendirme

Bu çalışma, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde hazırlanan "Kurumsal Yönetim Uygulamaları ile Finansal Performans İlişkisi: BİST- Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma" adlı yayınlanmamış yüksek lisans tezden türetilmiştir.

Submitted: 08 / 06 / 2022

Accepted: 15 / 08 / 2022

doğrultusunda banka, pay sahiplerinin ve diğer menfaat sahibi kişilerin haklarını koruyarak banka yönetiminde şeffaflığın sağlanmasını ve menfaat sahiplerinin çıkarlarının korunmasını istemektedir.

Bilindiği gibi bankacılık sektörü finans sistemi içerisinde faaliyet gösteren diğer kuruluşlara kıyasla finansal kaynakların dağılımında kritik bir öneme sahiptir. Bu yönüyle ülkenin ekonomik anlamda büyümesi ve gelişmesinde bankaların merkezi bir role sahip olduğu ifade edilebilir. Elbette ki bankaların bu işlevi aynı zamanda iyi yönetilmeleri ihtiyacını da doğuran bir husustur. Bankaların iyi ve etkin şekilde yönetilebilmeleri ise ancak kurumsal yönetim uygulamaları ile mümkündür. Zira bankalarda etkin kurumsal yönetim uygulamalarına yeterince önem verilmemesi hem tüm finansal sistemi hem de toplumun geneline istenmeyen sonuçlarla karşı karşıya bırakacaktır. Finans sektöründe kurumsal yönetim uygulamaları, banka içerisindeki faaliyetlerin üst düzey yöneticiler ve yönetim kurulu gibi yönetimlerce idare edildiği bir oluşumu ifade etmektedir. Tüm dünyada bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan ve süreklilik arz eden dönüşüm uluslararası ticaretin önündeki engelleri kaldırarak ülkeler arasındaki ticaretin gelişmesine ortam hazırlamaktadır. Bununla birlikte gerek ülke içinde gerekse de ülkeler arasında finansal kuruluşların rekabetinin yoğunlaştığı gözlenmektedir. Konuya küresel krizler perspektifinden bakıldığında ise küresel krizlerin piyasalar arasındaki bulaşıcılığı ve sektörler üzerindeki hızlı etkisi bankaların finansal performanslarını iyileştirmeleri ihtiyacını doğurmaktadır. Bu ihtiyacın karşılanması ise kurumsal yönetimdeki başarıyla yakından ilişkilidir. Buna bağlı olarak yatırımcıların şirketlerin finansal performansı kadar kurumsal yönetim uygulamalarındaki etkinliği de göz önünde bulundurması gerekmektedir. Bu nedenle banka yönetimlerinde ve devletin yasal mevzuatlarının da yeni yönetim ilkelerine göre gözden geçirilerek güncellenmesi gündeme gelmiştir. Bu amaçla çalışmada kurumsal yönetim uygulamaların bankaların finansal performansına olan etkisi araştırılmıştır. Çalışmada, Borsa İstanbul'da (BİST) 2010-2020 yılları arasında kesintisiz işlem gören on bir banka ele alınarak incelenmiştir. Çalışmada kurumsal yönetim göstergeleri ve finansal performans göstergeleri olarak belirlenen değişkenlerin oranları analize tabi tutulmuştur. Analiz sonuçlarına göre genel bir değerlendirme yapılmıştır. Böylece, Türkiye'de kurumsal yönetim uygulamalarının bankaların finansal performanslarına olan etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır.

1. Araştırmanın Metodolojisi

1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Türkiye'de bankacılık sisteminin verimli ve etkin bir şekilde çalışması, finansal ve ekonomik gelişme bakımından önemlidir. Bu kapsamda bankacılık sektörü, finansal sektörlerden farklı olarak da kaynak dağılımına yön vermekte ve finansal aracılık görevini yerine getirmektedir. Bankacılık sektörü Türkiye'nin gelişmesinde çok önemli bir aktördür. Dolayısıyla bankacılık sektöründe yaşanabilecek bir olumsuzluk, ekonomide büyük etkiler yaratmakta ve işsizlik oranlarının artmasına yol açabilmektedir. Bankaların ekonomide çok önemli işleve sahip olmaları nedeniyle etkin bir şekilde yönetilmeleri gerekmektedir. Bankaların etkin bir şekilde yönetilmeleri, ancak etkili bir kurumsal yönetim sistemiyle olabilmektedir. Kurumsal yönetim, birincil dereceden hissedarları, menfaat sahiplerini ve yönetim kurulu ile etkileşim içerisinde olup arka planda ise toplum, kültür ve ekonomik sistemi etkilemektedir. Ayrıca bankalarda etkin olmayan veya zayıf olan bir kurumsal yönetim, bankaların iflasına neden olmakta ve bunun sonucunda da ülkede finansal istikrarın bozulmasına yol açmaktadır. Etkin olmayan kurumsal yönetimin piyasada güvensizliğe yol açması, bankalardan mevduatların çekilmesine ve likidite gibi birçok sorun sonrası bankaların varlıklarını yönetememelerine neden olabilir. Ayrıca Finansal tüketicilerde oluşacak güvensizlik finansal sistemin bütününe olumsuz yansırabilir. Bireylerin bankacılık sistemine güven duymaması finansal sistemin etkinliğini ve verimliliğini de bozmaktadır. Görüldüğü gibi etkin olmayan bir kurumsal yönetim bankalarda da finansal istikrarsızlığa neden olabilmektedir. Dolayısıyla kurumsal yönetim uygulamalarındaki asıl amaç hem banka performansını arttırmak hem de bankanın istikrarlı bir şekilde büyümesini ve yüksek karlılık sağlanmasını amaçlamaktadır. Bu nedenle çalışmanın amacı; BİST'te kesintisiz işlem gören bankaların finansal performansı ile kurumsal yönetim uygulamaları

arasındaki ilişkiyi tespit etmektir. Finansal performans ve kurumsal yönetim uygulamaları arasındaki ilişkiyi ele alan ulusal ve uluslararası alanlarda birçok akademik çalışma mevcuttur. Ancak Türkiye örneğinde güncel verilerle kurumsal yönetim değişkenlerinin hepsinin tek bir çalışmada incelenmesi açısından önem taşımaktadır. Ayrıca bu çalışmadan elde edilecek sonuçlar, SPK, BDDK, kamu ve düzenleyici kuruluşlar, banka yöneticilerine ve bundan sonra yapılacak akademik çalışmalara yol gösterici olması açısından önemlidir.

1.2. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Araştırmada, 2010-2020 yıllarında BİST'te faaliyet gösteren bankaların verileri kullanılmıştır. Bankaların 2010-2020 yılları arasındaki verilerinden yararlanılması araştırmanın sınırını oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında alınan dönemin güncel olması, analizin sağlıklı ve geniş kapsamlı yapılabilmesi için son 11 yılın verileri kullanılmıştır. Ayrıca çalışmada dikkate alınan dönemin 2010 yılı ve sonrasında alınmasının en önemli sebebi uluslararası finansal krizin etkilerinin minimize edilmesidir. Araştırmanı diğer bir önemli sınırlılığı ise; BİST'te kesintisiz olarak işlem gören 11 bankadan oluşmasıdır. BİST'te kesintisiz işlem gören bankaların alınmasının temel sebebi BİST'te yer alan bankaların SPK'nın mevzuatlarına ve yönetmeliklerine tabi tutulması ile SPK mevzuatı gereğince kurumsal yönetim ilkelerine uyum zorunluluğunun bulunmasıdır. BİST'te işlem gören bütün bankaların çalışmada yer almaması çalışmanın önemli bir kısıtıdır. Çalışmada yatırım ve kalkınma bankalarının hariç tutulmasının nedeni, söz konusu bu bankaların finansal yapılarının ve hizmet alanlarının farklı olmasında kaynaklanmaktadır. Bankaların ekonomide fazla ağırlığa sahip olmasına istinaden BİST'te işlem gören bankaların sayısal olarak az olduğu da görülmektedir. Çalışmanın veri seti, literatür kapsamında belirlenen değişkenlerin temelinde, 2020 yılında BİST'te işlem gören bankaların 2010-2020 dönemindeki yıllık verilerinden oluşturulmuştur. Bu veriler, TBB ve Bankaların kendi web sitesinden elde edilmiştir. BİST'te işlem gören bankalar çalışmanın örnekleme olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örnekleme belirlenirken;

- BİST'te işlem gören bankalar,
- BİST'te 2010-2020 yılları arası kesintisiz olarak işlem gören bankalar,
- 2010-2020 yılları arası ve 11 bankanın verilerinin bulunabilir olması dikkate alınmıştır.

2010-2020 yılları arasında BİST'te işlem gören 11 banka ile örneklem oluşturulmuştur. Finansal performans alanında yapılan araştırmalarda 5 yıl ve üzeri bir zaman aralığının, daha sağlıklı ve doğru olacağından finansal performansın hesaplanmasında 2010-2020 yılları arası ele alınmıştır. Çalışmada 11 yıllık dönem analiz edilerek 121 adet gözlem sayısına ulaşılmıştır. Bu kapsamda araştırmaya dâhil olan bankalar aşağıda Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Analiz Kapsamında Yer Alan Bankalar

SIRA	BİST KODU	BANKA UNVANI
1	AKBNK	Akbank T.A.Ş.
2	ALBRK	Albaraka Türk Katılım A.Ş.
3	DENIZ	Denizbank A.Ş.
4	FIN	QNB Finansbank
5	GARAN	Türkiye Garanti Bankası A.Ş.
6	HALKB	Türkiye Halk Bankası A.Ş.
7	ICBCT	ICBC Turkey Bank A.Ş.
8	ISATR	Türkiye İş Bankası A.Ş.
9	SEK	Şekerbank A.Ş.
10	TVB	Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.
11	YKB	Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.

1.3. Araştırmanın Veri Seti ve Yöntemi

Araştırmada, 2010-2020 yıllarında BİST’te faaliyet gösteren bankaların finansal performans ve kurumsal yönetim uygulamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi kapsamında panel veri analizi kullanılmıştır. Analiz kapsamında üç adet bağımlı ve dokuz adet bağımsız değişken belirlenmiştir.

1.4. Araştırmada Kullanılan Değişkenler

Çalışmada üç adet finansal performans göstergesi olarak: Aktif Karlılığı, Öz sermaye Karlılığı ve Tobin Q oranı kullanılmıştır. Çalışmada dokuz adette kurumsal yönetim göstergesi olarak: Yönetim Kurulu Büyüklüğü, Bağımsız Yönetim Kurulu Üye Oranı, Kadın Yönetim Kurulu Üye Oranı, Yabancı Yönetim Kurulu Üye Oranı, Denetim Kurulu Üye Oranı, En Büyük Hissedar Pay Oranı, En Büyük Üç Hissedar Pay Oranı, Halka Açıklık Oranı ve CEO İkiliği oranı kullanılmıştır. Finansal performansı etkileyebilecek finansal oran ise kontrol değişken olarak eklenmiştir. Kontrol değişken olarak, Sermaye Yeterlilik Oranı ele alınmıştır. Çalışmada kullanılan değişkenler: Yıldırım (2007), Turan ve Bayyurt (2013), Beycan (2013), Al-Amarnah (2014), Acaravcı vd. (2015), Erdoğan ve Demir (2015), Belhaj ve Mateus (2016), Atılgan (2017), Figankaplan (2019) ve Topçu (2020)’nun çalışmalarından yararlanılarak oluşturulmuştur. Çalışmada etkili sonuçlar elde edebilmek için finansal performansı negatif ve pozitif yönde etkileyen değişkenler kullanılmıştır. Ayrıca çalışmada kullanılan değişkenler literatürde en sık kullanılan değişkenlerdir. Söz konusu değişkenler aşağıda açıklanmıştır.

1.4.1. Bağımlı Değişkenler

Bankaların finansal performans ölçümü yapılırken bilanço ve gelir tabloları dikkate alınır. Bu tablolar yoluyla bankanın sahip olduğu varlıklar ile gelir ve giderlerinden mali tablo oluşturulur. Bankanın kullandığı kaynakları, sundukları ürün ve hizmetleri ve bunların sonucunda oluşan gelir-gider sonuçlarını takip etmesi, düzenli olarak veri toplanması, toplanan verilerin analiz edilip yorumlanması ve raporlanması bankanın performanslarının değerlendirilmesi için gereklidir. Bankaların performanslarının hesaplanması ve ölçülmesi zor bir süreçtir. Dolayısıyla etkin bir performans ölçümü için etkin performans ölçüm sistemi gerekmektedir. Söz konusu açıklamalardan hareketle çalışmanın uygulama kısmında bağımlı değişken olarak “aktif karlılığı, öz sermaye karlılığı ve tobin q” oranı kullanılmış olup her bir değişken alt başlıklar halinde açıklanmıştır.

1.4.1.1. Aktif Karlılığı

Aktif karlılığı, bankaların finansal tablolarından yararlanılarak dönem net karının işletmenin toplam aktiflerine bölünmesiyle hesaplanan varlık getirisidir. Bu oran, bankaların yönetimde ne kadar etkin olduğunu ve kârlılığını göstermektedir. Aktif karlılığında işletmelerin 1 TL’lik varlık başına düşen kâr miktarı hesaplanmaktadır. Aktif karlılığın yüksek olması, bankaların varlıklarının verimli kullanıldığı ve kar yaratma noktasında etkinliği artırdığı düşüncesinden hareketle aktif karlılığın yüksek olması beklenmektedir. Literatürde finansal performans ölçümünde aktif karlılığı sıklıkla kullanılmaktadır (Tanrıöver vd., 2005; Tunay ve Silpar, 2006; Yıldırım, 2007; Andres ve Vallelado, 2008; Aygün vd., 2010; Beycan, 2013; Ege vd., 2013; Turan ve Bayyurt, 2013; Acaravcı vd., 2015; Say, 2019). Aktif karlılığı oranının hesaplanma yöntemi aşağıda gösterilmiştir;

$$\text{Aktif Karlılığı (ROA)} = \text{Dönem Net Karı} / \text{Aktif Toplamı}$$

1.4.1.2. Öz Sermaye Karlılığı

Öz sermaye, banka ortaklarının kuruluş aşamasında koydukları sermaye ile dağıtılmayan karlarla karşılanan bilanço kalemidir. Öz sermaye karlılığı ise, bankaya ortak olanların işletmeye ne ölçüde sermaye koyabildikleri ve koydukları bu sermaye üzerinden ne kadar kar elde edebilecekleridir. Başka bir tanımlama da ise firmanın 1 TL’lik öz sermayesinin cari dönemde % kaç getiri elde ettiğidir. Banka kurulurken ortakların bankaya koymuş oldukları sermayenin her birimini karşılayan karlılığı ifade eder. Literatürde finansal performans ölçütü öz sermaye karlılığı sıklıkla kullanılmaktadır (Tanrıöver vd., 2005; Yıldırım, 2007; Andres ve Vallelado, 2008; Kim ve Rasiah, 2010; Şengül vd., 2011; Doğan, 2013; Beycan, 2013; Turan ve Bayyurt, 2013; Aghabaki, 2014; Say, 2019). Öz sermaye karlılığı oranının hesaplanma yöntemi aşağıda gösterilmiştir;

$$\text{Öz sermaye Karlılığı (ROE)} = \text{Dönem Net Karı} / \text{Özkaynaklar Toplamı}$$

1.4.1.3. Tobin Q Oranı

1969 yılında ilk olarak James Tobin tarafından hesaplanmıştır. Tobin q oranı şirket yönetimi tarafından oluşturulmuş gerçek değer ölçüsüdür. Bu oranın yüksek çıkması şirket değerinin de yüksek olduğunun göstergesidir. "Tobin q oranı 1 ise ve rakip şirketlerin tobin q oranından daha büyük ise şirketin benzer şirketlere göre daha fazla kar elde etme imkânı" bulunmaktadır (Yıldırım, 2007, s. 106). Literatürde finansal performans ölçümünde piyasa esaslı Tobin q oranı sıklıkla kullanılmaktadır (Aygün ve İç, 2010; Yıldız ve Doğan, 2012; Aghabaki, 2014; Moldasheva, 2015; Acaravcı vd., 2015; Bertinetti, 2016; Tükenmez vd., 2017; Figankaplan, 2019). Tobin Q oranı farklı oranlarla da hesaplanabilmektedir. Bu çalışmada bankanın piyasa değeri ile defter değerine bölünmesiyle hesaplanmıştır. Tobin Q oranını yaklaşık olarak aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

$$\text{Tobin Q Oranı} = \text{Piyasa Değeri} / \text{Defter Değeri}$$

1.4.2. Bağımsız Değişkenler

Çalışmada bağımsız değişken olarak finansal performans üzerinde etkisi olduğu varsayılan kurumsal yönetim göstergeleri ele alınmıştır. Bu değişkenler bankaların yapısı ve işleyişi de göz önünde bulundurularak, bankanın yönetiminde etkin rol üstlenen: "yönetim kurulu büyüklüğü, bağımsız yönetim kurulu üye oranı, kadın yönetim kurulu üye oranı, yabancı yönetim kurulu üye oranı, CEO ikiliği, denetim kurulu üye oranı, en büyük hissedar pay oranı, en büyük üç hissedar pay oranı ve bankanın bir diğer önemli kurumsal yönetim göstergesi olarak kullanılan halka açıklık oranından" yararlanılarak oluşturulmuş olup alt başlıklar halinde açıklanmıştır.

1.4.2.1. Yönetim Kurulu Büyüklüğü

Yönetim kurulları, bankaların en önemli yönetim mekanizmalarından veya organlarından birisidir. Yönetim kurulu, yönetim organı olarak banka adına stratejik kararlar alarak alınan kararları yürütmekle görevlidir. Yönetim kurulunun önemli görevlerinde birisi de hissedarları bankada temsil etmektir. Dolayısıyla esas sözleşme kapsamında hissedarların yetkilerini ve sorumluluklarını üstlenmekte ve bankayı hissedarlar adına temsil etmektedir. Bankacılık Kanuna göre bankalarda yönetim kurulu üyelerinin en az 5 üyeden oluşması gerekmektedir. Yönetim kurulu, bankalarda stratejik kararlar alma noktasında merkezi bir rol üstlenmektedir. Bu nedenle yönetim kurulu üye sayısı finansal performans göstergesi olarak önemli bir bağımsız değişkendir. Literatürde yönetim kurulu üye sayısı sıklıkla kullanılmaktadır (Andres ve Valledado, 2008; Şengül vd., 2011; Beycan 2013; Turan ve Bayyurt, 2013; Al- Amarneh, 2013). Yönetim kurulu büyüklüğü hesaplanmasında, şirketlerin yönetim kurulu üye sayısı ele alınmıştır.

$$\text{Yönetim Kurulu Büyüklüğü (YKB)} = \text{Yönetim Kurulu Üye Sayısı ele alınmıştır.}$$

1.4.2.2. Bağımsız Yönetim Kurulu Üye Oranı

Bağımsız yöneticiler, bankaları gözlemleyerek piyasalara izlenim vermekte ve buna istinaden fon arz edenler bankanın daha çok kredi imkânına sahip olduğunu düşündürmektedir. Böylece borç finansman yoluyla uzun dönemde de fonların arzını artırmak banka için daha kolay olabilmektedir. Literatürde yönetim kurulu üye oranı sıklıkla kullanılmaktadır (Moldasheva, 2015; Aygün ve Sayın, 2016; Kurt vd., 2017; Atılğan, 2017; Topçu, 2020). Bağımsız yönetim kurulu üye oranının hesaplanma yöntemi aşağıda gösterilmiştir;

$$\text{Bağımsız YK Üye Oranı (BYKÜO)} = \text{Bağımsız YK Üye Say.} / \text{Top. YK Üye Say.}$$

1.4.2.3. Kadın Yönetim Kurulu Üye Oranı

Bankalarda kadın yönetim kurulu üyelerinin finansal performansına olan etkisi incelendiğinde, pozitif bir katkı sağladığı ve kadın yönetim kurulunun işlevselliğini de ortaya koyması, yönetim kurulunda kadın bulundurmayan bankaların yönetim kurulunda daha fazla sayıda kadın yönetim kurulu üyesi bulundurmasında teşvik niteliğinde olacaktır. Ayrıca yönetim kurulunda kadın üyelerinin de olması yönetim kurulunun daha bağımsız hale getirecektir ve kaynaklardaki çeşitliliğinin artırılmasını da ekileceğinden finansal performansı olumlu etkileyeceği beklenmektedir. Literatürde kadın yönetim kurulu üye oranı sıklıkla kullanılmaktadır (Menteş, 2011; Ocak, 2013; Karayel ve Doğan, 2014; Belhaj ve Mateus, 2016; Atılğan, 2017; Topçu, 2020). Kadın yönetim kurulu üye oranı hesaplanma yöntemi aşağıda gösterilmiştir;

$$\text{Kadın YK Üye Oranı (KYKÜO)} = \text{Kadın YK Üye Sayısı} / \text{Top. YK Üye Sayısı}$$

1.4.2.4. Yabancı Yönetim Kurulu Üye Oranı

Yabancı yatırımcılar, kendi ülkeleri dışında yaptıkları yatırımlarda uzun vadeli yatırımlar yapmak için güvenilirlik unsurunu ön planda tutmalıdırlar. Bu nedenle yatırım yapılmadan önce hangi haklara sahip oldukları ve yabancı yatırımcılar bu hakların sınırlarını bilmek istemektedirler. Literatürde yabancı yönetim kurulu üye oranı sıklıkla kullanılmaktadır (Oxelheim ve Randøy 2003; Bayrakdaroğlu, 2010; Masulis vd., 2012; Turan ve Bayyurt, 2013; Aytekin ve Sönmez, 2016; Doğan ve Topal, 2016). Yabancı yönetim kurulu üye oranının hesaplanma yöntemi aşağıda gösterilmiştir;

$$\text{Yabancı YK Üye Oranı (YYKÜO)} = \text{Yabancı YK Üye Sayısı} / \text{Top. YK Üye Sayısı}$$

1.4.2.5. Denetim Kurulu Üye Oranı

5411 sayılı Bankacılık Kanun'a göre bankaların denetim ve gözetim faaliyetlerinin yerine getirilmesi amacıyla denetim komitesi oluşturmak zorunlu hale getirilmiştir. Bankacılık kanununun 24. maddesine göre bankalar denetim komitesinde en az iki üye bulundurmak zorundadırlar. Literatürde kurumsal yönetim ölçeği olarak kullanılmaktadır (Turan ve Bayyurt, 2013; Ekşi, 2014; Tuna, 2016; Özçelik, 2018). Denetim kurulu üye oranının hesaplanma yöntemi aşağıda gösterilmiştir;

$$\text{Denetim Kurulu Üye Oranı (DENETİM)} = \text{Denetim YK sayısı} / \text{Toplam YK sayısı}$$

1.4.2.6. En Büyük Hissedar Pay Oranı

Öz sermaye kısaca, işletme sahiplerinin şirketteki payına denir. Bir işletmenin öz sermayesi işletme kurulurken iştiraklerin başlangıçta veya daha sonradan sermaye artırımını yapılırken işletmeye koydukları sermaye ile kârların işlemeye bırakılması yoluyla işletmenin sağladığı oto finansmandan oluşmaktadır. Buna ilave olarak, banka kurulurken ortakların koydukları öz sermayeye en fazla katkıyı sağlayan hissedarı ifade etmektedir. Literatürde en büyük hissedar pay oranı sıklıkla kullanılmaktadır (Gençtürk ve Usul 2003; Maury ve Pajuste, 2005; Yıldırım, 2007; Yıldırım ve Demirelli, 2009; Bayrakdaroğlu, 2010; Beycan, 2013; Turan ve Bayyurt 2013; Aytekin ve İbiş, 2014; Acaravcı, 2015). En büyük hissedarın pay oranının hesaplanma yöntemi aşağıda gösterilmiştir;

$$\text{En Büyük Hissedarın Pay Oranı (EBHO)} = \text{En Büyük Hissedarın Sermaye Tutarı} / \text{Toplam Öz sermaye}$$

1.4.2.7. En Büyük Üç Hissedar Pay Oranı

Büyük üç hissedarın payları oranı, bankanın öz sermayesine en fazla katkı sağlayan üç hissedarın bankaya koyduğu sermayeyi ifade eder. Literatürde daha önce yapılan çalışmaların önemli bir kısmında bağımsız değişken olarak kullanılmıştır (Yıldırım, 2007; Bayrakdaroğlu, 2010; Beycan, 2013; Aytekin ve İbiş, 2014; Acaravcı vd., 2015). En büyük üç hissedar pay oranının hesaplanma yöntemi aşağıda gösterilmiştir;

$$\text{En Büyük Üç Hissedar Pay Oranı (EB3HO)} = \text{En Büyük Üç Hissedarın Ser. Tut.} / \text{Toplam Öz sermaye}$$

1.4.2.8. Halka Açıklık Oranı

İşletmelerin halka açıklık oranı'nda artış olması kamuya bilgi verme sorumluluğunu artacağından işletmelerin daha açık olması işletmenin finansal performansına olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmada halka açıklık oranının finansal performans üzerindeki etkileri ortaya koyulmaktadır. Dolayısıyla halka açıklık oranının da bankaların finansal performans üzerinde etkisi incelenmiştir. Literatürde kurumsal yönetim göstergesi olarak sıklıkla kullanılan çalışmalar (Yıldırım, 2007; Beycan, 2013; Turan ve Bayyurt, 2013; Acaravcı vd., 2015; Aytekin ve Sönmez, 2016; Kurt vd., 2017; Figankaplan, 2019). Halka açıklık oranı hesaplanma yöntemi aşağıda gösterilmiştir;

$$\text{Halka Açıklık Oranı (HAO)} = \text{Halka Açık Sermaye} / \text{Toplam Öz sermaye}$$

1.4.2.9. CEO İkililiği

CEO İkililiği; bir işletmenin CEO'su diğer bir ifadeyle işletmenin genel müdürü de yönetim kurulunda üyelik yapıyorsa CEO ikililiği problemi yani aracılık problemi ortaya çıkabilmektedir. CEO'nun şirket üzerinde sahip olduğu kontrol yetkisi, sonradan yönetsel çıkarıcı bir davranışa neden olabilmektedir. Bu çalışmada CEO ikililiği bağımsız değişken olarak kullanılmıştır ve finansal performans ile arasındaki ilişkinin negatif çıkması beklenmektedir. Bu değişken kukla değişken olarak kullanılmıştır. Eğer bir bankanın genel müdürü aynı anda o bankanın "Yönetim Kurulu üyesi ise 1, üyesi değilse 0 verilmiştir". Kurumsal yönetim göstergesi olarak literatürde kullanılan

çalışmalar (Aygün ve İç, 2010; Ersoy vd., 2011; Yıldız ve Doğan, 2012; Chaarani, 2014; Al-Amarneh, 2013; Aygün ve Sayın, 2016; Kurt vd., 2017). CEO ikiliği hesaplanma yöntemi aşağıda gösterilmiştir.

Bankanın CEO'su aynı zamanda Yönetim Kurulu üyesi ise 1, üyesi değilse 0 verilmiştir.

1.4.3. Kontrol Değişkeni

1.4.3.1. Sermaye Yeterlilik Oranı

Bu oran, bankaların finansal açıdan dayanıklılığını gösteren bir orandır. Bu oran, bankalarda yaşanabilecek olumsuz faaliyetlerin bankaların riskliliğini arttırmakta ve sermaye noksanlığından dolayı sıkıntı yaşayabilmelerine neden olabilmektedir. Sermaye yeterlilik oranının olabildiğince yüksek çıkması istenilmektedir. Çünkü bu oranın yüksek çıkması, bankanın riskliliğini düşüğünün ve kalitesinin arttığının göstergesidir. Her bankanın faaliyet raporlarında bu oran açıklanmaktadır. Kurumsal yönetim uygulamaları ve finansal performans arasındaki ilişkiyi ele alan birçok çalışmada bu oran kullanılmaktadır (Vergili, 2017; Alzoubi, 2018; Güler, 2019; Kayran ve Kıyılar, 2021; Kevser, 2021). Sermaye yeterlilik oranının hesaplanma yöntemi aşağıda gösterilmiştir.

$$\text{Sermaye Yeterlilik Oranı (SYR)} = \frac{\text{Özkaynaklar}}{\text{Kredi Riskine Esas Tutar} + \text{Piyasa Riskine Esas Tutar} + \text{Operasyonel Riskine Esas Tutar}}$$

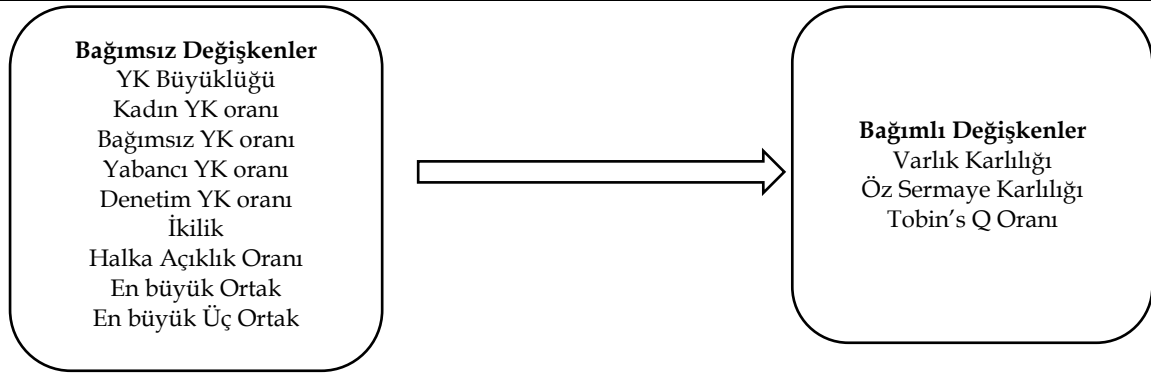
Tablo 2'de araştırmada kullanılan değişkenlerin hesaplanmaları ve kodları gösterilmiştir.

Tablo 2. Araştırmada Kullanılan Değişkenler

Değişkenler	Açıklamalar	Sembol
Bağımlı Değişkenler		
Varlık Karlılığı	Net Kar/Toplam Varlıklar	ROA
Öz Sermaye Karlılığı	Net Kar/Toplam Öz sermaye	ROE
Tobin's q Oranı	Piyasa Değeri/Defter Değeri	TOBIN
Bağımsız Değişkenler		
YK Büyüklüğü	Bankaların YK üye sayısıdır.	YKB
Kadın YK oranı	Kadın YK sayısı/Toplam YK sayısı	KADIN
Bağımsız YK oranı	Bağımsız YK sayısı/Toplam YK sayısı	BAGIM
Yabancı YK oranı	Yabancı YK sayısı/Toplam YK sayısı	YABANCI
Denetim YK oranı	Denetim YK sayısı/Toplam YK sayısı	DENETIM
İKİLİK	Genel müdürün yönetim kurulu üyesi olma durumu (0-1)	DUALİTY
Halka Açıklık Oranı	Halka açık hisse senedi/Toplam hisse senedi	HAO
En büyük Ortak	En Büyük Ortağın Sermaye Tutarı / Toplam Sermaye	BUYUK
En büyük Üç Ortak	En Büyük Üç Ortağın Sermaye Tutarı / Toplam Sermaye	BUYUK3
Kaldıraç Oranı		
Borç Seviyesi	Toplam Borçlar/Toplam Varlıklar	SERM

1.5. Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Literatürde yapılan incelemeler neticesinde araştırmanın amacı ve değişkenleri esas alınarak araştırmanın modeli ve hipotezleri oluşturulmuştur. Kurumsal yönetim uygulamalarının bankaların finansal performansı üzerindeki etkisini ölçmeye yönelik Şekil 1'de araştırmanın modeli geliştirilmiştir.

Şekil 1. Araştırmanın Modeli

Model 1: $(ROA)_{it} = \beta_{it} + \beta_2 (YKB_{it}) + \beta_3 (KADIN_{it}) + \beta_4 (BAGIM_{it}) + \beta_5 (YABANCI_{it}) + \beta_6 (DENETIM_{it}) + \beta_7 (DUALITY_{it}) + \beta_8 (HAO_{it}) + \beta_9 (BUYUK_{it}) + \beta_{10} (BUYUK3_{it}) + \beta_{11} (SERM_{it}) + e_{it}$

Model 2: $(ROE)_{it} = \beta_{it} + \beta_2 (YKB_{it}) + \beta_3 (KADIN_{it}) + \beta_4 (BAGIM_{it}) + \beta_5 (YABANCI_{it}) + \beta_6 (DENETIM_{it}) + \beta_7 (DUALITY_{it}) + \beta_8 (HAO_{it}) + \beta_9 (BUYUK_{it}) + \beta_{10} (BUYUK3_{it}) + \beta_{11} (SERM_{it}) + e_{it}$

Model 3: $(TOBIN)_{it} = \beta_{it} + \beta_2 (YKB_{it}) + \beta_3 (KADIN_{it}) + \beta_4 (BAGIM_{it}) + \beta_5 (YABANCI_{it}) + \beta_6 (DENETIM_{it}) + \beta_7 (DUALITY_{it}) + \beta_8 (HAO_{it}) + \beta_9 (BUYUK_{it}) + \beta_{10} (BUYUK3_{it}) + \beta_{11} (SERM_{it}) + e_{it}$

Aşağıda Tablo 3'te ise analizlerde kullanılmak üzere kurulmuş olan modellere ilişkin sınanacak/kullanılacak hipotezlere yer verilmiştir.

Tablo 3. Araştırmada Kurulmuş Hipotezler

Modeller	Hipotezler
	H ₁ : YK üye sayısı ile aktif karlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
	H ₂ : Kadın YK üye oranı ile aktif karlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır
Model 1: $(ROA)_{it} = \beta_{it} + \beta_2 (YKB_{it}) + \beta_3 (KADIN_{it}) + \beta_4 (BAGIM_{it}) + \beta_5 (YABANCI_{it}) + \beta_6 (DENETIM_{it}) + \beta_7 (DUALITY_{it}) + \beta_8 (HAO_{it}) + \beta_9 (BUYUK_{it}) + \beta_{10} (BUYUK3_{it}) + \beta_{11} (SERM_{it}) + e_{it}$	H ₃ : Bağımsız YK üye oranı ile aktif karlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
	H ₄ : Yabancı YK üye oranı ile aktif karlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
	H ₅ : Denetim Kurulu üye oranı ile aktif karlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
	H ₆ : CEO ikiliği ile aktif karlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
Aktif karlılık oranı ile ilgili hipotezler.	H ₇ : Halka açıklık oranı ile aktif karlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
	H ₈ : En büyük ortağın sahiplik oranları ile aktif karlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
	H ₉ : En büyük üç ortağın sahiplik oranları ile aktif karlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
	H ₁₀ : YK üye sayısı ile öz sermaye karlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
	H ₁₁ : Kadın YK üye oranı ile öz sermaye karlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
Model 2: $(ROE)_{it} = \beta_{it} + \beta_2 (YKB_{it}) + \beta_3 (KADIN_{it}) + \beta_4 (BAGIM_{it}) + \beta_5 (YABANCI_{it}) + \beta_6 (DENETIM_{it}) + \beta_7 (DUALITY_{it}) + \beta_8 (HAO_{it}) + \beta_9 (BUYUK_{it}) + \beta_{10} (BUYUK3_{it}) + \beta_{11} (SERM_{it}) + e_{it}$	H ₁₂ : Bağımsız YK üye oranı ile öz sermaye karlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
	H ₁₃ : Yabancı YK üye oranı ile öz sermaye karlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır
	H ₁₄ : Denetim Kurulu üye oranı ile öz sermaye karlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
	H ₁₅ : CEO ikiliği ile öz sermaye karlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
Özsermaye karlılık oranı ile ilgili hipotezler.	H ₁₆ : Halka açıklık oranı ile öz sermaye karlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
	H ₁₇ : En büyük ortağın sahiplik oranları ile öz sermaye karlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
	H ₁₈ : En büyük üç ortağın sahiplik oranları ile öz sermaye karlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

<p>Model 3: $(TOBIN)_{it} = \beta_{it} + \beta_2 (YKB_{it}) + \beta_3 (KADIN_{it}) + \beta_4 (BAGIM_{it}) + \beta_5 (YABANCI_{it}) + \beta_6 (DENETIM_{it}) + \beta_7 (DUALITY_{it}) + \beta_8 (HAO_{it}) + \beta_9 (BUYUK_{it}) + \beta_{10} (BUYUK3_{it}) + \beta_{11} (SERM_{it}) + e_{it}$</p> <p>Tobin's q oranı ile ilgili hipotezler.</p>	<p>H₁₉: YK üye sayısı ile tobin q oranı arasında anlamlı bir ilişki vardır</p> <p>H₂₀: Kadın YK üye oranı ile tobin q oranı arasında anlamlı bir ilişki vardır.</p> <p>H₂₁: Bağımsız YK üye oranı ile tobin q oranı arasında anlamlı bir ilişki vardır.</p> <p>H₂₂: Yabancı YK üye oranı ile tobin q oranı arasında anlamlı bir ilişki vardır.</p> <p>H₂₃: Denetim Kurulu üye oranı ile tobin q oranı arasında anlamlı bir ilişki vardır.</p> <p>H₂₄: CEO ikiliği ile tobin q oranı arasında anlamlı bir ilişki vardır</p> <p>H₂₅: Halka açıklık oranı ile tobin q oranı arasında anlamlı bir ilişki vardır.</p> <p>H₂₆: En büyük ortağın sahiplik oranları ile tobin q oranı arasında anlamlı bir ilişki vardır.</p> <p>H₂₇: En büyük üç ortağın sahiplik oranları ile tobin q oranı arasında anlamlı bir ilişki vardır.</p>
--	--

2. Araştırmanın Analizi ve Bulgular

Bu bölümde önce araştırmaya katılan bankaların yönetim ve sahiplik yapısı ile ilgili tanımlayıcı istatistikler incelenmiştir. Ardından değişkenlerin oranlarına göre korelasyon analizi uygulanarak bankaların “yönetim ve sahiplik yapısı ile muhasebe ve piyasa esaslı performans göstergeleri” arasındaki ilişki incelenmiştir. Algılanan durumlar ile LLC, IPS, ADF panel birim kök testi, Hausman testi, Korelasyon analizi ve Panel veri analizi Eviews 9.0 programı kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Analizlerin sonuçlarına göre yorumlar yapıp araştırmanın nihai sonucuna ulaşılmaktadır. Aşağıda Tablo 4’te tanımlayıcı istatistikler gösterilmiştir.

Tablo 4. Tanımlayıcı İstatistikler

Değişkenler	Mean	Median	Maximum	Minimum	Std. Sapma	Gözlem Sayısı
BAGIM	0.26	0.27	2.66	0.00	0.26	121
BUYUK	59.55	51.06	99.88	25.01	22.96	121
BUYUK3	72.88	71.16	99.88	48.80	16.04	121
CEO	0.95	1.00	1.00	0.00	0.19	121
DENETIM	2.61	2.00	6.00	2.00	0.86	121
HAO	26.88	25.22	51.20	0.120	16.60	121
KADIN	0.098	0.10	0.33	0.00	0.08	121
ROA	1.28	1.40	3.01	-2.20	0.77	121
ROE	12.18	12.87	30.45	-32.00	6.74	121
SERM	16.01	15.50	30.80	12.53	2.43	121
TOBIN	1.15	0.93	6.70	0.30	0.87	121
YABANCI	0.30	0.38	1.00	0.00	0.26	121
YKB	10.29	11.00	14.00	5.00	2.08	121

Tablo 4’te, Türk bankacılık sektöründe yer alan bankaların, yönetim ve sahiplik yapısına ilişkin tanımlayıcı istatistiklerine yer verilmiştir. Çalışmada 11 bankanın 2010-2020 yıllarına ait veriler kullanılmıştır. Sonuçlara göre, ortalama yönetim kurulu üyesi 10,29 kişi ve ortalama kadın yönetim kurulu üye oranı %9, yabancı yönetim kurulu üye oranı %30 olarak, CEO ikilik oranı %95 olarak ve bağımsız yönetim kurulu oranı %26 olarak hesaplanmıştır. En büyük 3 hissedarın ortalama sermaye ise %72,88 olarak tespit edilmiştir. Değişkenler arasındaki korelasyon ilişkisinden sonra ise tablo 5’te verilmiş olup, Tablo 5 incelendiğinde yüksek korelasyon ilişkisi olmadığı sonucuna varılmıştır.

Tablo 5. Korelasyon Analizi

Değişkenler	ROA	ROE	TOBIN
BAGIM	-0.1064	-0.0760	0.0720
BUYUK	-0.0666	0.0361	0.4312
BUYUK3	-0.0855	0.0081	0.4008
CEO	0.1002	-0.0490	0.13150
DENETIM	-0.1256	-0.0898	-0.0221
HAO	0.1018	-0.0005	-0.3850

KADIN	-0.0299	-0.0774	0.3214
YABANCI	-0.1770	-0.1478	0.4309
YKB	0.0678	0.0891	-0.2451
SERM	0.0893	0.0198	0.2532

Tablo 5'te verilen analiz sonuçları incelendiğinde; ROA ve ROE ile yönetim kurulu büyüklüğü (YKB) arasında pozitif bir ilişki ve BAGIM oranı arasında negatif bir ilişki vardır. Benzer bir şekilde piyasa esaslı performans göstergesi olan "Tobin's q ile YKB arasında negatif ve güçlü" bir ilişki olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra "bağımsız yönetim kurulu oranı, kadın yönetim kurulu oranı ve sahiplik yoğunlaşması ile Tobin's q oranı arasında pozitif" bir ilişki vardır. Kontrol değişkenler olan kaldırma oranı ile ROA, ROE, TOBIN arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır.

Panel veri analizlerinde modellerden önce, değişkenlerin durağan olup olmadığı incelenmesi gereken önemli bir konudur. Birim köklü veriler ile ekonometrik analiz yapıldığında, sahte regresyon sonuçlarla karşılaşabilmekte diğer bir ifadeyle geleneksel t, R² ve F testi değerleri sapmalı sonuçlar vermektedir. Bu bağlamda öncelikle birim kök testlerine ihtiyaç vardır (Tatoğlu, 2013: 171). Buna göre birim kök testleri yapılmış ve sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. LLC, IPS, ADF Panel Birim Kök Testi Sonuçları

Değişkenler	İstatistik			
	LLC	IPS	ADF	P
ROA	567,89	327,99	433,89	0,000*
ROE	524,88	452,77	420,64	0,000*
TOBIN	519,67	127,90	322,78	0,006*
BAGIM	456,02	273,06	283,98	0,000*
BUYUK	837,90	653,89	533,72	0,0002*
BUYUK3	278,09	453,89	241,73	0,000*
CEO	378,08	256,98	218,45	0,000*
DENETIM	443,89	527,89	423,57	0,007*
HAO	573,98	266,43	252,73	0,000*
KADIN	763,78	672,54	211,78	0,000*
YABANCI	447,23	278,87	630,02	0,005*
YKB	873,66	278,98	382,19	0,000*

* işareti %1 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Tablo 6'da araştırmada kullanılan değişkenlerin durağanlığı incelenmiştir. Seriler arasında ekonometrik analizlerde istatistik olarak anlamlı ilişkiler belirlemek için bağımlı ve bağımsız değişkenlerin birim köklü olmaması gerekmektedir. Değişkenlere ait serilerde trend varsa, sonuçlar yanıltıcı/sahte olabilir. Bu yüzden tahmin modellerinde durağanlık testi ile bu durum belirlenmelidir. Tablo 6'da görüldüğü üzere test edilen birim kök testi sonucunda değişkenlerde birim kök olmadığını veya durağan olduğunu ifade etmektedir. Veri setinin durağanlık koşulları sağlandıktan sonra analiz yönteminin seçimine karar verebilmek için F testi, olabilirlik oranı ve Hausman test yapılmış olup, sonuçlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. F testi, Olabilirlik Oranı ve Hausman Test (Model Test Seçimi) Sonuçları

Modeller	Hausman Testi	Olabilirlik Oranı	F Testi
Model 1	75,75 (0,004)	68,32 (0,003)	24.18 (0,000)
Model 2	63,60 (0,003)	32,74 (0,000)	16.38 (0,000)
Model 3	98,21 (0,004)	74,14 (0,001)	32.74 (0,000)

Tablo 7'de verilen F testi ve olabilirlik oranı analiz sonuçlarına göre, mevcut verilerde birim etki olduğu ve klasik modelin uygun olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre klasik modelin uygun olmadığı belirlenmiş olup, sabit etkili veya tesadüfi etkili modelin kullanılması gerektiği belirlenmiştir. Buna göre, sabit veya tesadüfi etkiler tahmincisi arasında karar vermek amacıyla yapılan Hausman testi sonuçlarına göre sabit etkili modelin kullanımının geçerli olduğu sonucuna

varılmıştır. Elde edilen sonuçlar kapsamında kurulan sabit etkili modellere ilişkin varsayımların test sonuçları Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Modele İlişkin Varsayım Test Sonuçları

Varsayım	Heteroskedasite	Otokorelasyon	Birimler Arası Korelasyon
Modeller/Test	Wald Testi Chi ² (p-value)	Durbin Watson	Pesaran’ın Testi Chi ² (p-value)
Model 1	140,212 (0.000)	1,876	5,560 (0,000)
Model 2	298,001 (0.000)	2,014	1,340 (0,001)
Model 3	325,001 (0.000)	2,014	2,417 (0,002)

Tablo 8’e göre, Wald testi sonucunun olasılık değerlerinin 0.05’ten küçük olması nedeniyle üç modelde de değişen varyans sorunu olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca tüm modellerde Durbin Watson test sonucu 2 değerinin altında olması nedeniyle otokorelasyon sorununun olmadığı belirlenmiştir. Bu durum hatalar arasında rassallık oluştuğunu ifade etmektedir. Son olarak yapılan Pesaran testi sonucuna göre tüm modellerde birimler arası korelasyon sorunu olmadığı test edilmiştir.

Diğer yandan, Tablo 9’da yönetim kurulu ve sahiplik yapısının varlık karlılığı üzerindeki etkisi sabit etkiler modelinin dirençli tahminci (PCSE) modeli ile tahmin edilmiştir. Bu yöntem modelde ortaya çıkan oto korelasyon, çoklu bağlantı ve değişen varyans problemlerine karşı dirençlidir.

Tablo 9. Yönetim Kurulu ve Sahiplik Yapısının Varlık Karlılığı Üzerindeki Etkisi

Değişkenler	Katsayılar	Std. Hata	T-istatistik	Olasılık (Prob)
BAGIM	-0.2903	0.2767	-1.04	0.296
BUYUK	0.0044	0.0061	0.71	0.476
BUYUK3	-0.0005	0.0088	-0.06	0.948
CEO	0.4684	0.3830	1.22	0.223
DENETIM	-0.1253	0.0923	-1.35	0.177
HAO	0.0005	0.0087	0.06	0.949
KADIN	-0.6848	0.9282	-0.73	0.462
SERM	0.0448	0.0315	1.42	0.158
YABANCI	-0.8686	0.3540	-2.45	0.015*
YKB	0.0607	0.0417	1.45	0.147
R ²	0.401	Düzeltilmiş R ²	0.350	
F-İstatistik	0.000	F Değeri	11.231	
Gözlem sayısı	121			

*işareti %1 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Tablo 9’da gösterilen analiz sonuçları incelendiğinde: YKB, KADIN, DENETIM, CEO, HAO, BUYUK, BUYU3 ile ROA arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkiye ulaşılamamıştır (p>0,05). Buna rağmen YABANCI ile ROA’yı negatif olarak etkilemektedir (p<0,05). Diğer bir ifade ile bankaların yönetim kurulu içerisinde yabancı yönetim kurulu sayısı arttıkça varlık karlılığı (ROA) azalmaktadır. Sonuç olarak araştırmada geliştirilen H₄ hipotezi desteklenmiş; H₁-H₃ ve H₅-H₉ hipotezleri desteklenmemiştir.

Tablo 10’da “yönetim kurulu ve sahiplik yapısının öz sermaye karlılığı üzerindeki etkisi sabit etkiler modelinin PCSE modeli” tahmin edilmiştir. Bu yöntem modelde ortaya çıkan oto korelasyon, çoklu bağlantı ve değişen varyans problemlerine karşı dirençlidir.

Tablo 10. Yönetim Kurulu ve Sahiplik Yapısının Özsermaye Karlılığı Üzerindeki Etkisi

Değişkenler	Katsayılar	Std. Hata	T-istatistik	Olasılık (Prob)
BAGIM	-2.0561	2.3976	-0.85	0.393
BUYUK	0.1079	0.0533	2.02	0.045**
BUYUK3	0.0280	0.0770	0.36	0.716
CEO	-2.0154	3.3189	-0.60	0.544
DENETIM	-0.8983	0.8005	-1.12	0.264

HAO	0.0660	0.0753	0.87	0.382
KADIN	-12.890	8.0420	-1.60	0.111
SERM	0.2479	0.2733	0.90	0.366
YABANCI	-8.3865	3.0676	-2.73	0.007*
YKB	0.6440	0.3613	1.78	0.077**
R ²	0.385	Düzeltilmiş R ²	0.321	
F-İstatistik	0.000	F Değeri	13.241	
Gözlem sayısı	121			

*, **, *** sırasıyla %1, %5 ve %10 önem düzeylerini göstermektedir

Tablo 10'da gösterilen analiz sonuçları incelendiğinde; YKB, KADIN, BAGIM, DENETİM, CEO, HAO, BUYUK3 oranları ile ROE arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkiye ulaşılamamıştır ($p>0,05$). Buna karşın YABANCI ve BUYUK oranı öz sermaye karlılığını etkilemektedir ($p<0,05$). Diğer bir ifadeyle bankaların yönetim kurulu içerisinde yabancı yönetim kurulu arttıkça Öz sermaye karlılığı (ROE) azalmakta buna istinaden en büyük ortağın sermaye oranı arttıkça ROE'de artmaktadır. Sonuç olarak araştırmada geliştirilen H₁₃ ve H₁₇ hipotezi desteklenmiş; H₁₀-H₁₂, H₁₄-H₁₆ ve H₁₈ hipotezleri desteklenmemiştir.

Tablo 11'de "yönetim kurulu ve sahiplik yapısının piyasa performans göstergesi olan Tobin's q oranı üzerindeki etkisi sabit etkiler modelinin PCSE modeli" tahmin edilmiştir. Bu yöntem modelde ortaya çıkan oto korelasyon, çoklu bağlantı ve değişen varyans problemlerine karşı dirençlidir.

Tablo 11. Yönetim Kurulu ve Sahiplik Yapısının Tobin Q Oranı Üzerindeki Etkisi

Değişkenler	Katsayılar	Std. Hata	T-istatistik	Olasılık (Prob)
BAGIM	0.1287	0.2588	0.4973	0.619
BUYUK	0.0008	0.0057	0.1541	0.877
BUYUK3	0.0179	0.0083	2.1522	0.033
CEO	0.5492	0.3583	1.5327	0.128
DENETIM	-0.0547	0.0864	-0.6330	0.528
HAO	0.0036	0.0081	0.4479	0.655
KADIN	-0.4701	0.8683	-0.5414	0.589
SERM	0.0323	0.0295	1.0970	0.275
YABANCI	1.1018	0.3312	3.3265	0.001*
YKB	-0.1480	0.0390	-3.7957	0.000*
R ²	0.288	Düzeltilmiş R ²	0.236	
F-İstatistik	5.231	F Değeri	19.241	
Olasılık (Prob)	0.000			
Gözlem sayısı	121			

* işareti %1 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Tablo 11'de verilen analiz sonuçları incelendiğinde; KADIN, BAGIM, DENETİM, CEO, HAO, BUYUK, BUYUK3 ile TOBİN'S Q oranı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkiye ulaşılamamıştır ($p>0,05$). Buna karşın YKB ile YABANCI oranı piyasa performansını etkilemektedir ($p<0,05$). Tobin q ile YKB arasında negatif buna karşın yabancı yönetim kurulu üye sayısı ile Tobin's q arasında pozitif bir ilişki vardır. Diğer bir ifadeyle bankaların yönetim kurulu sayısında artış oldukça piyasa performansı azalmakta buna karşın yabancı yönetim kurulu üye sayısı arttıkça Tobin q oranı da artmaktadır. Sonuç olarak araştırmada geliştirilen H₁₉ ve H₂₂ hipotezi desteklenmiş; H₂₀-H₂₁ ve H₂₃-H₂₇ hipotezleri desteklenmemiştir. Tobin Q oranı üzerindeki değişikliklerin %33,83'ü kurumsal yönetim uygulamaları ile açıklanmaktadır.

Sonuç ve Değerlendirme

Günümüzde finansal piyasaların küreselleşmesiyle birlikte çok uluslu birçok işletme kurulmuş ve bu işletmelerle birlikte dünya piyasaları birbirlerinden daha fazla etkilenir hale gelmiştir. Herhangi bir ülke piyasasında meydana gelen bir gelişmenin etkisi diğer ülke piyasalarında daha fazla hissedilmeye başlamıştır. Dolayısıyla çok uluslu işletmelerde patlak veren skandallar ve yaşanan iflasların etkisi dünya piyasalarında çok çabuk hissedilerek küresel krizlerin yaşanmasına neden olmuştur. Yapılan araştırmalar sonucunda işletmelerde yaşanan skandallar ve sonrasında meydana gelen iflasların temelini işletmelerin kötü yönetilmesinden kaynaklandığı ortaya

çıkmuştur. Kurumsal yönetim, tamda bu noktada işletmelerin kötü yönetimlerine son vermek amacıyla işletmelerde yaşanabilecek skandallar ve iflasların önüne geçerek yönetimde etkinliği arttırmayı hedefleyen bir kavramdır. Başka bir ifadeyle kurumsal yönetim, işletmelerin hissedarları, çalışanları ve diğer tüm menfaat sahiplerinin çıkarlarını koruyan bir sistemdir. Kurumsal yönetim sistemi içerisinde işletmeler için en önemli mekanizma ise yönetim kuruludur. Özellikle halka açık işletmelerde kurumsal yönetim ilkelerinin iyi bir şekilde uygulanabilmesi, etkin bir şekilde çalışan yönetim kuruluyla mümkündür. Yönetim kurulu hissedarlarına uzun dönemde devamlı kazanç sağlamak amacıyla, kararlar alarak işletmeye aktif bir şekilde yön veren en üst yürütme organıdır.

Bu yönüyle yönetim kurulu yapısı, firmaların finansal performanslarına doğrudan etki edebilmektedir. Bu nedenle hissedarların işletmeyi yönetmek adına görevlendirdiği yönetim kurullarının yapısının finansal performans göstergeleri üzerindeki etkisinin ölçülmesi ve ortaya konulması önemli bir husustur. Bankaların günümüz ekonomileri için vazgeçilmez konumda olmaları, gelişen finansal piyasalar ile anonim şirketlere ortak olması ve reel ekonomiye doğrudan kaynak aktarma gibi işlevlerinin olması uygulanacak kurumsal yönetim ilkelerinin önemini arttırmaktadır. Sermayeyi elinde bulunduran kişilerden sermayeye ihtiyacı olan kişi ve kurumlara aktaran bankalar bu faaliyeti gerçekleştirirken risk yönetiminde uzmanlaşması zorunludur. Bankalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen görevleri yerine getirebilmesi için kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanması gerekmektedir. Kurumsal yönetim bağlamında yönetim kurulu özellikleri ile bankaların performansları arasındaki ilişki son dönemde özellikle araştırmacılar, yatırımcılar, yöneticiler ve denetleyici ve düzenleyici otoriteler tarafından daha fazla ilgi gören bir araştırma konusu haline gelmiştir. Hem finansal kurumlar hem de finans dışı kurumlar için yönetim kurulu, firma içi kurumsal yönetim kontrol mekanizmalarından biri olup firma ortakları (hissedarları) ile firma üst yönetimi arasında aracılık rolü üstlenerek firma ortaklarının çıkarlarını gözetmektedir. Aynı zamanda firmanın en üst düzey yürütme organı olan YK, ortakların yatırım yaptıkları firmaya ilişkin gelecekteki muhtemel riskler ve kurumsal performans hakkında güvenilir bilgiler sağlamaktan sorumlulardır. Bu çalışmada Türk Bankacılık sisteminde faaliyette bulunan bankaların, kurumsal yönetim uygulamaları ile bankaların performansları arasındaki ilişki incelenmiştir. Diğer bir ifadeyle, bankaların YK büyüklüğü, YK bağımsızlığı, kadın yönetim kurulu üyelerinin ve yabancı yönetim kurulu üyelerinin YK özellikleri ile banka performansı arasındaki ilişki ampirik olarak analiz edilmiştir. Bu amaçla çalışmada Türk bankacılık sisteminde yer alan 11 bankanın 2010-2020 yılları arasındaki faaliyet raporlarından elde edilen veriler kullanılmıştır. Analiz kapsamında söz konusu değişkenler arasındaki ilişkileri tespit etmek amacıyla panel veri analizinden faydalanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda yönetim kurulu büyüklüğünü temsil eden değişken ile ortalama varlık kârlılığı değişkeni anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Buna karşın piyasa performans göstergesi olan Tobin's q ile yönetim kurulu büyüklüğü arasında negatif bir ilişki vardır. Bu bulgu Belkhir (2009), Aygün vd. (2010), Pathan ve Faff (2013), Liang vd. (2013) ve Sakawa ve Watanabel (2018) tarafından rapor edilen bulgulara benzer ancak Garcia-Meca vd. (2015), Gafoor vd. (2018) ile AlQudah vd. (2019) bulgularından farklıdır. Ortalama öz kaynak kârlılığı değişkeni ile yönetim kurulu büyüklüğü değişkeni arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Yönetim kurulu büyüklüğüne ilişkin ulaşılan bu sonuç literatürdeki birçok çalışma (örn: Pathan ve Faff, 2013; Liang vd., 2013; Doğan ve Yildiz, 2013) ile uyumludur. Banka yönetim kurulunun bağımsız üye oranı ile muhasebe ve piyasa esaslı performans göstergeleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Bağımsız yönetim kurulu oranı değişkenine ilişkin ulaşılan bu bulgu Pathan ve Faff (2013), Sakawa ve Watanabel (2018) ve Ersoy ve Aydın (2018) tarafından yapılan çalışmalarda ulaşılan bulgularla farklılık göstermekte ancak Liang vd. (2013), Garcia-Meca vd. (2015) ile Gafoor vd. (2018) tarafından rapor edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir. Banka yönetim kurulunun kadın üye oranı ile muhasebe ve piyasa esaslı performans göstergeleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Tespit edilen bu ilişki Pathan ve Faff (2013) ve Garcia-Meca vd. (2015) çalışmalarından farklılaşmaktadır. Yabancı yönetim kurulu oranı ile ROA ve ROE arasında negatif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu sonuç Liang vd. (2013), Garcia-Meca vd. (2015), Georgantopoulos ve Filos (2017), Ersoy ve Aydın (2018) ile AlQudah vd. (2019) bulguları ile aynı yöndedir. Yönetim kurulunun yabancı yönetim kurulu oranı ile ortalama öz kaynak kârlılığı arasında negatif ve anlamlı bir ilişki mevcuttur.

Kurumsal yönetim uygulamalarının önemini tespit etmeye yönelik yapılmış akademik çalışmaların genelinde, söz konusu kurumsal yönetim uygulamalarının bankaların hem yönetsel hem de finansal performansına olumlu katkılar sunduğu ifade edilmektedir.

Finansal performans ve kurumsal yönetim uygulamaları arasındaki ilişkiyi ele alan ulusal ve uluslararası alanlarda birçok akademik çalışma mevcuttur. Ancak Türkiye örneğinde güncel verilerle kurumsal yönetim değişkenlerinin hepsinin tek bir çalışmada incelenmesi açısından önem taşımaktadır. Ayrıca bu çalışmadan elde edilecek sonuçlar, SPK, BDDK, kamu ve düzenleyici kuruluşlar, banka yöneticilerine ve bundan sonra yapılacak akademik çalışmalara yol gösterici olması açısından önemlidir. Kurumsal yönetim uygulamaları ile banka performansını araştıran bu araştırmanın kısıtları bulunmaktadır. Öncelikle araştırmanın BİST’de kesintisiz olarak işlem gören ve mevduat bankalarından oluşmasıdır. Ayrıca 2010-2020 yıllarının verilerinden yararlanılması ise çalışmanın bir diğer kısıtıdır. Gelecekte yapılacak çalışmalarda “kurumsal yönetim uygulamaları ile firma performansı” arasındaki ilişki bankaların mülkiyet yapıları ve türleri açısından incelenebilir. Ayrıca, yönetim kurulunda yer alan üyelerin eğitimi, yaşı ve tecrübesi de analize dâhil edilerek çalışma genişletilebilir. Bunun dışında gelecek çalışmalarda dinamik panel veri regresyon analizi gibi ekonometrik yöntemler kullanılarak yönetim kurulu özelliklerinin banka performansı üzerindeki etkisi araştırılabilir.

Kaynakça

- Acaravcı, S., Kandır, S. ve Zelka, A. (2015). Kurumsal yönetim BİST şirketlerin performanslarına etkisinin araştırılması. *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 8(1), 171-183.
- Aghabaki, M. (2014). *Kurumsal yönetim ilkeleri ile firma değeri ve hisse senedi getiri oranı arasındaki ilişki: İMKB’de bir uygulama*. (Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi, Erzurum.
- Al-Amarneh, A. (2014). Corporate governance, ownership structure and bank performance in Jordan. *International Journal of Economics and Finance*, 6(6), 192-202.
- Al-Amarneh, A. (2014). Corporate governance, ownership structure and bank performance in Jordan. *International Journal of Economics and Finance*, 6(6), 192-202.
- Alqudah, A. M., Azzam, M. J., Aleqab, M. M., & Shakhathreh, M. Z. (2019). The impact of board of directors characteristics on banks performance: Evidence from Jordan. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*.
- Alzoubi, T. (2018). Determinants of bank profitability: Islamic versus conventional banks. *Banks and Bank Systems*, 13(3), 106-113.
- Andres, P. & Vallelado, E. (2008). Corporate governance in banking: The role of the board of directors. *Journal of Banking and Finance*, 32(12), 2570-2580.
- Atılğan, Ö. (2017). Yönetim kurulu büyüklüğü, bağımsız üye oranı ve kadın üye oranı ile finansal performans ilişkisi. *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 32(2), 315-354.
- Aydın, Ş. (2020). *Kurumsal yönetim ile bankaların finansal performansı arasındaki ilişki BİST kurumsal yönetim endeksindeki bankalar üzerine bir araştırma*, (Yüksek Lisans Tezi). T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çanakkale.
- Aygün, M. ve İç, S. (2010). Genel müdürün aynı zamanda yönetim kurulu üyesi olması firma performansını etkiler mi? *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (47), 192-201.
- Aygün, M. ve Sayın, C. (2016). Kurumsal yönetim ve denetim kalitesi: Borsa İstanbul şirketleri üzerine bir inceleme. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 53 (618), 51-58.
- Aygün, M., Taşdemir, A. ve Çavdar, E. (2010). Banka performansı üzerinde yönetim kurulu büyüklüğünün etkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24(3), 67-78.
- Aytekin, M. ve Sönmez, A. R. (2016). Kurumsal yönetim uygulamalarının işletme performansına etkisi. *Türk Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 30-39.
- Aytekin, S. ve İbiş, A. (2014). Mülkiyet yapısının işletmelerin finansal performansı üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi: BIST metal eşya, makina endeksi (XMESY) üzerinde bir uygulama. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (40), 119-130.

- Bayraktaroğlu, A. (2010). Mülkiyet yapısı ve finansal performans: İMKB örneği. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 2(2), 11-20.
- Belhaj, S. & Mateus, C. (2016). Corporate governance impact on bank performance evidence from Europe. *Corporate Ownership & Control*, 13(4), 583-597.
- Belkhir, M. (2009). Board of directors' size and performance in the banking industry. *International Journal of Managerial Finance*, 5(2), 201-221.
- Bertinetti, G. S., Cavezzali, E. & Gardenal, G. (2013). The effect of the enterprise risk management implementation on the firm value of European companies. *Working Paper 10, Department of Management*, 1-22.
- Beycan, M. (2013). *Kurumsal yönetim ve Türk bankacılık sektörü üzerine etkileri*. (Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Chaarani, H. E. (2014). The Impact of Corporate Governance on the Performance of Lebanese Banks. *The International Journal of Business and Finance Research*, 8(5), 35-46.
- Doğan, M. ve Topal, Y. (2016). Yönetim kurulundaki yabancı üye sayısının ve yabancı sahipliğinin finansal performans üzerindeki etkisi. *Ege Akademik Bakış*, 16(1), 31-48.
- Doğan, M. (2013). Katılım ve Geleneksel bankaların finansal performanslarının karşılaştırılması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (58), 175-188.
- Doğan, M. ve Yıldız, F. (2013). The impact of the board of directors' size on the bank's performance: Evidence from Turkey. *European Journal of Business and Management*, 5(6), 130-140.
- Ege, İ., Topaloğlu, E. E. ve Özyamanoğlu, M. (2013). Finansal performans ile kurumsal yönetim notları arasındaki ilişki: BİST üzerine bir uygulama. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 5(9), 100-117.
- Ekşi, G. G. (2014). *Türk bankacılık sisteminde kurumsal yönetim süreci: Borsa İstanbul'da bir uygulama*. (Yüksek Lisans Tezi). T.C. Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çankırı.
- Erdoğan D.C. ve Demir Y. (2015). BIST kurumsal yönetim endeksine tabi olmanın firmanın finansal performansına etkisi: 2007-2013 Bist 100 örneği, *Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Metinleri*, (4), 1-9.
- Ersoy, E., Bayraktaroğlu, A. ve Şamiloğlu, F. (2011). Türkiye'de kurumsal yönetim ve firma performansı (Tobin-Q ve Anormal Getiri) arasındaki ilişkinin analizi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 48(554), 71-84.
- Ersoy, E., ve Aydın, Y. (2018). Yönetim kurulu yapısı ve banka karlılığı arasındaki ilişki: dinamik panel veri analizi. *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 8(2), 248-264.
- Figankaplan, T. (2019). Bankaların kurumsal yönetim uygulamaları ile finansal performansları arasındaki ilişki: Bir panel veri analizi. *Bankacılar Dergisi*, (110), 114-128.
- Gafoor, C. A., Mariappan, V., & Thyagarajan, S. (2018). Board characteristics and bank performance in India. *IIMB Management Review*, 30(2), 160-167.
- García-meca, E., García-sánchez, I. M., & Martínez-ferrero, J. (2015). Board diversity and its effects on bank performance: An international analysis. *Journal of Banking & Finance*, 53, 202-214.
- Gençtürk, M. ve Usul, H. (2003). Finansal krizlerin hisse yoğunluğu açısından şirket performansına etkileri ve bankacılık sektöründe bir uygulama. *Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 5(3), 125-132.
- Georgantopoulos, A. G., ve Filos, J. (2017). Corporate governance mechanisms and bank performance: evidence from the Greek banks during crisis period. *Investment Management and Financial Innovations*, 14(1).
- Karayel, M. ve Doğan, M. (2014). Yönetim kurulunda cinsiyet çeşitliliği ve finansal performans ilişkisi BİST 100 şirketlerinde bir araştırma, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(2), 75-88.
- Kayran O. ve Kıyılar M. (2021). Türkiye'deki mevduat bankalarına yönelik bir araştırma: Bankalarda gelir çeşitlendirmesinin performans üzerine etkileri. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 12(2), 419-439.
- Kevser, M. (2021). Banka türlerinin karşılaştırmalı finansal performans analizi: Türkiye için Ampirik bir araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 23(1), 61-80.

- Kim, P. K. & Rasiah, D. (2010). Relationship between corporate governance and bank performance in malaysia during the pre and post asian financial crisis. *European Journal of Economics, Finance and Administrative Sciences*, (21), 39-63.
- Kurt, G., Gümüş, Y. ve Altunal, I. (2017). Bankacılık sektöründe kurumsal yönetim ve finansal performans ilişkisi: Türkiye ve Kazakistan örneği. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(2), 104- 121.
- Liang, Q., XU, P., & Jiraporn, P. (2013). Board characteristics and Chinese bank performance. *Journal of Banking & Finance*, 37(8), 2953-2968.
- Masulis, R. W., Wang, C. ve Xie, F. (2012). Globalizing the boardroom-the effects of foreign directors on corporate governance and firm performance. *Journal of Accounting and Economics*, (53), 527-554. Doi: 10.1016/j.jacceco.2011.12.003
- Maury, B. & Pajuste, A. (2005). Multiple large shareholders and firm value. *Journal of Banking and Finance*, 29(7), 1813-1834.
- Moldasheva, G. (2015). Corporate governance practices in emergign markets: evidence from kazakhstan financial system. *Corporate Ownership & Control*, 13(1), 889-906.
- Ocak, M. (2013). Yönetim kurulu ve üst yönetimde yer alan kadınların finansal performansa etkisi: Türkiye'ye ilişkin bulgular. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 60, 107-126.
- Oxelheim, L. & Randøy, T. (2003). The impact of foreign board membership on firm value. *Journal of Banking & Finance*, (27), 2369- 2392.
- Özçelik, H. (2018). Kurumsal yönetim temelinde muhasebe bilgi kalitesinin geliştirilmesi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, Özel Sayı, 532-547.
- Pathan, S. & Faff, R. (2013). Does board structure in banks really affect their performance?. *Journal of Banking & Finance*, 37(5), 1573-1589.
- Sakawa, H. & Watanabel, N. (2018). Board structures and performance in the banking industry: Evidence from Japan. *International Review of Economics & Finance*, 56, 308-320.
- Say, S. (2019). *Kurumsal yönetimin firma performansı üzerindeki etkisi: Borsa İstanbul kurumsal yönetim endeksine bir uygulama*. (Doktora Tezi). T.C. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Şengül, E. D. ve Püskül, A. S. (2011). İMKB kurumsal yönetim endeksindeki şirketlerin yönetim kurulu yapısı ve işletme performansının değerlendirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (31), 33-50.
- Tatoğlu, F. Y. (2013). *Panel Veri Ekonometrisi: Stata Uygulamalı (2.Baskı)*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Topcu, A. (2007). *Kurumsal yönetim uygulamalarının firma değeri üzerine etkileri*, (Yüksek Lisans Tezi), T.C. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tuna, K. (2016). Kurumsal yönetim endeksinde yer alan işletmelerde etkin iç kontrol ve bağımsız denetim göstergeleri. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 18 (1), 159-183.
- Tunay, K. B. ve Silpar A. M. (2006). Türk ticari bankacılık sektöründe karlılığa dayalı performans analizi-1. *Türkiye Bankalar Birliği Araştırma Tebliği Serisi*, (1), 10-47.
- Turan, Ü. ve Bayyurt, N. (2013). Kurumsal yönetim, mülkiyet yapısı ve performans. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 50(585), 27-40.
- Tükenmez, M., Gençyürek, A. G. ve Karakelleoğlu, M. İ. (2017). Kurumsal yönetim derecelendirme notlarının şirketlerin finansal performansı üzerindeki etkisi. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 1-8.
- Yıldırım, M. (2007). *Türkiye'de kurumsal yönetim ve şirketlerin finansal performansları üzerine etkileri*. (Doktora Tezi). T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yıldırım, M. ve Demireli, E. (2009). Kurumsal yönetim, mülkiyet ve kontrol yapıları ve şirketlerin finansal performanslarına etkileri (İMKB İmalat sanayi örneği). *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 46(532), 81-96.
- Yıldız, F. ve Doğan, M. (2012). Genel müdürün yönetim kurulu üyesi olması halinin menkul kıymet yatırım ortaklığı firmalarının performansına etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, 17(2), 353-366.

Extended Abstract

Aim and Scope

In the Turkish banking system, banks direct the resource allocation and undertake the task of financial intermediation. Therefore, the banking sector is different from other financial sectors. As a matter of fact, any negativity that may be experienced in the banking sector has great effects on the economy. As a result, banks need to be managed effectively. The effective and efficient functioning of the banking sector in Turkey can only be achieved with an effective corporate management system. Corporate governance interacts with primary shareholders, stakeholders and the board of directors. In the background, it affects the society, culture and economic system. In addition, an ineffective or weak corporate governance leads to bankruptcy of banks and as a result, it leads to deterioration of financial stability in the country. The aim of this study is to determine the effect of corporate governance practices on the financial performance of banks. For this purpose, the data of 11 banks that were traded in Borsa Istanbul between 2010 and 2020 were analysed.

Methods

Within the scope of the research, 11 banks that are continuously traded in Borsa Istanbul were examined. As a result of the review of the relevant literature, dependent and independent variables were determined. In the first part of the study, information is given about the purpose, scope, data set, method and variables of the research. In the second part of the study, the findings part, descriptive statistics of the determined variables are given. Afterwards, it was tried to determine whether there was a multicollinearity problem between the independent variables by performing correlation analysis. This is an undesirable situation in regression analysis. In addition, it should be examined whether the variables are stationary or not. In this sense, first of all, unit root tests are needed. Unit root tests developed by Levin, Lin and Chu were conducted. Afterwards, Hausman test was applied in order to decide which fixed or random effects techniques are appropriate in the developed models. Then, the effect of the board of directors and ownership structure on return on assets, return on equity and Tobin q ratio was estimated using the resistive estimator (PCSE) model of the fixed effects model. In the research, panel data method was used for econometric measurement with IBM supported and 64-bit processor Eviews 9.0 program.

Findings

The results of the research show that there is no significant relationship between the variable representing the size of the board of directors and the average return on assets. On the other hand, there is a negative relationship between Tobin's q, which is a market performance indicator, and board size. In addition, there is no significant relationship between the average return on equity variable and the size of the board of directors. There is no significant relationship between the ratio of independent members of the bank's board of directors and accounting and market-based performance indicators. There is no significant relationship between the ratio of female members of the bank's board of directors and accounting and market-based performance indicators. A negative and significant relationship was found between the ratio of foreign board of directors and average return on assets and return on equity. There is a negative and significant relationship between the foreign board ratio of the board of directors and the average return on equity.

Conclusion

The study, which contributes to the literature and gives important results, has some limitations. The limitation of the study is that the study is between the years 2010-2020 and is aimed at companies that are continuously traded in Borsa Istanbul. Another limitation is the examination of the effect of corporate governance practices on the financial performance of banks. In future studies, the relationship between corporate governance practices and firm performance can be examined in terms of ownership structures and types of banks. In addition, the education, age and experience of the members of the board of directors can be included in the analysis to expand the scope of your work. In future studies, the effects of board characteristics on bank performance can be investigated by using econometric methods such as dynamic panel data regression analysis. The results obtained in the present study are compatible with many studies in the literature.